

Barátságnál több? Exkluzív titkok Gera Zoltán és Orbán kapcsolatáról

Hatalom és dicsőség

Szőnyi Szilárd

2011.05.31. - 11:25

Húsz éve sokan destruktív szektának tartották, ma a történelmi egyházi státusz várományosaként emlegetik őket; mindkettőt indokolatlanul. Bal- és szélsőjobboldali vádak szerint - a tulajdonukban álló ATV-t is érintő - paktumot kötöttek a Fidesszel. Pillantás a Hit Gyülekezete politikai vegykonyhájába.

Pécs fideszes polgármestere, Páva Zsolt a Hit Gyülekezetéhez kötődő Vidám Szimfonikusok koncertjének fővédnöke; Kósa Lajos, Debrecen jobboldali vezetője nyitja meg az egyház helyi iskoláját; a kormánypárti Lázár János irányította Hódmezővásárhely ingyen ad ingatlant Németh Sándoréknak. Három példa a közelmúltból arra, mennyit változott a világ a kilencvenes évek óta, amikor a jobboldalon még közveszélyes szektának tekintették az 1979-ben megalakult Hit Gyülekezetét.

Eltelen pálfordulás?

Ezek az ügyek persze egyedi esetek, és nem feltétlenül jeleznek elvtelen pálfordulást a politika konzervatív fertályán. Arra viszont elegendőnek bizonyultak, hogy a Jobbik paktumot emlegessen, és a Fidesz házi szektájának kiáltsa ki a "cionista bizniszgyülekezetet". Erre a fenti gesztusok mellett az adott alapot, hogy felmerült: az egyházi törvény módosítása következtében a "hitgyüli" a történelmi felekezet rangjára emelkedhet. Szászfalvi László egyházügyi államtitkár márciusi jogszabálytervezete szerint ugyanis 100 éves múlt vagy 25 ezer fős tagság kellene e kategória megcsípéséhez; utóbbi feltételnek pedig a társulat könnyedén megfelelne. Legutóbb 19 ezren ajánlották fel nekik adójuk egy százalékát, s ezzel ők a negyedik leglátogatottabb hazai egyház. Önbevallásuk szerint "kemény magjuk" 30-40 ezer, a tágabb kör 70 ezer főt tesz ki, s amint - munkatársán keresztül - a vezető lelkész lapunk értésére adja, nekik az 50 ezer fős határ sem okozna gondot.

Az elmúlt hónapokban az ellenoldalról is támadás érte Némethéket. Nem akárcsak, mint a Hit Gyülekezete belügyeit 1999-ben botránykönyvben megörökítő Bartus László - ma az Amerikai Magyar Népszava főszerkesztője - sejdített összeesküvést. Elmélete szerint a Fidesz már tavaly mészárosi alkut kötött az egyházzal. Ennek első elemeként Németh Sándorék a 2010-es választások előtt kihátráltak a 2009-es európai parlamenti voksoláson még pártolt MDF mögül. Mivel így Dávid Ibolya alakulata kiesett az Országgyűlésből, a Fidesz megszabadult jobboldali vetélytársától; Bartus szerint Orbán Viktor cserébe történelmi státuszt ígért a gyülekezetnek. Az egyezés további eleme az volna, hogy a - 74 százalékban az egyházhoz kötődő cégek tulajdonában álló - masszívan baloldali ATV-t pacifikálják, és "őfelsége ellenzékeként" működtetik.

Németh Sándor két hete a Magyar Narancsban nyilatkozott politikai kapcsolataikról. Ekkor elismerte, amit 2009 áprilisában a gyülekezet szóvivője az MTI-nek letagadott: vagyis hogy az SZDSZ-szel kialakított korábbi szövetséget az MDF-fel kötött szervezett együttműködés váltotta fel. Ennek megfelelően a legutóbbi európai parlamenti választáson "tagságunk jelentős része az MDF listájára szavazott" - árulta el a lelkész, majd gondoskodott arról, hogy mindegyik további pártot a gyülekezettel való kokettálás gyanújába keverje. Magyarázata szerint 2010-ben azért nem álltak Dávid Ibolyák mellé, mert az SZDSZ ezt kérte tőlük, illetve "az MSZP és a

Fidesz vezetői is ellenérdekeltek voltak az MDF sikerében, mindkét oldal ezt ismertette velünk". (Végül azért szakítottak a fórummal, mert nem találták eléggé hatékonyak - állítja.)

Nem tudni, hogy a Fidesznek, az ATVnek vagy a gyülekezetnek lenne-e kínosabb, ha Bartus teóriája beigazolódná. A tévé képernyőjén ugyanakkor - legalábbis egyelőre - semmi sem utal paktumra. "A markánsan baloldali szereplőkkel működő Újságíróklubot például eszünk ágában sincs megszüntetni, és kijelenthetem: az ATV ellenzéki csatorna marad" - mondja lapunknak Németh Szilárd hírigazgató (civilben a vezető lelkész fia). Mindössze annyi látszik, hogy az adó profiltisztításon esett át, és az eddiginél több néző- és hirdetésvonzó, szórakoztató műsort sugároznak.

"Mi értelme volna beállni sokadik kormánypárti tévének, amikor legnépszerűbb műsorunk, az Egyenes beszéd 2009-ről 2010-re megduplázta nézettségét, így alkalmanként közel félmillió főt szögez a képernyő elé? Mivel pedig közönségünk alapvetően baloldali, üzleti okokból is öngyilkosság volna áthangolni a tévét" - teszi hozzá Németh. Ez annál is érthetőbb, mert tudomásunk szerint a televízió nem termel nyereséget. Jelenlegi költségvetése nullszaldóra jön ki, és ebben már benne van az a kétmilliárd forint is, amit az előző kormány jóvoltából 2010-re és 2011-re kaptak a Nemzeti Üdülési Alapítványtól a hazai pihenést népszerűsítő műsorokra.

A csatorna az országszerte kétszáz közösséggel rendelkező szervezet "médiabirodalmának" zászlóshajója. Hetek című közéleti hetilapjukat 1997-ben indították, Vidám vasárnap címmel pedig 2001-től sugározzák istentiszteletüket az ATV-n. Kezdetben műsoridőt vásároltak, majd 2003-ban cégeiken keresztül megvették a televízió részvényeinek először felét, majd háromnegyedét. (A tévében közvetett tulajdonos Új Spirit Kft. ügyvezetője nem más, mint Németh Sándor lánya, Kauzál Alexandra.) "Erre azért volt szükség, hogy a támadásokra

válaszul saját csatornákon juttathassuk el üzeneteinket a nyilvánosságnak" - eleveníti fel a múltat lapunknak az ATV és a Hetek szerkesztője, Hazafi Zsolt.

Gera Zoltán szerepe

Ma már a csatorna jóval többre: politikai és gazdasági befolyásszerzésre alkalmas. Az ATV 24 százalékos tulajdonosa pedig - vállalkozásain keresztül - Elek István. A hazánk monacói tiszteletbeli konzuljaként tevékenykedő baloldali üzletember nem köthető sem Gyurcsány Ferenchez, sem Mesterházy Attilához; leginkább a szocialista párt veteránja, Kovács László bizalmasaként ismerik. Ez a tény magyarázhatja azt a paradoxont, hogy miközben az ATV-t "szoci házitévéként" emlegetik, a csatorna a saját belátása, illetve érdekei alapján közelíthet az MSZP belügyeihez. Ennek megfelelően a Gyurcsány-Mesterházy-vetélkedésben nem foglalnak állást; amint Németh Szilárd mondja, nézőik között mindkét oldalnak vannak hívei, és nem akarják elveszíteni egyik tábor sem.

Ezt a megosztottságot tetten lehet érni Bartus László vádjainak hátterében is. "Ha valaki ismeri Lacit, tudja, hogy neki mindig istenítenie kell valakit. Ez a személy korábban Németh Sándor volt - amíg aztán ellene nem fordult. Rajongásának tárgya jelenleg Gyurcsány Ferenc; és ha az ATV nem áll kizárólagosan az exkormányfő mellé, akkor azzal csakis az úgymond fideszes diktatúra szálláscsinálója lehet" - mondja Hazafi Zsolt.

Ha Bartus vádja egy az egyben nem helytálló is, szembeötlő a Fidesz és a gyülekezet viszonyának változása. A korábbi szembenállást a békés egymás mellett élés, sőt helyenként az együttműködés váltotta fel. "Sok városban mi vagyunk a második legnagyobb felekezet, így megkerülhetetlenek lettünk a helyi közéletben" - magyarázza lapunknak Morvay Péter, a Vidám vasárnap szerkesztője.

A szavazatmaximálás szempontja mellett a Fideszben mára gyökeret verhetett az a belátás is, hogy minden egzaltáltsága ellenére a "hitgyűliben" kétségbevonhatatlanul vallási tevékenység folyik. "És ha Gera Zoltánt sem a katolikus, sem a református egyház nem tudta kiragadni a drogfüggőségéből, ám nekik sikerült, akkor ez elismerésre méltó" - példálózik a labdarúgóval a történelmi felekezetekben "hivatalból" jártas kormányzati forrásunk. "Németh Sándorék ugyanakkor cserébe másfajta - a közösségtől, a vezető lelkész kisugárzásától való - függést kínálnak. Ilyen értelemben rájuk némileg igaz a mondás, hogy a vallás a népek "ópiuma"; ám ez még mindig jobb, mint a kemény drog" - teszi hozzá.

Gera személye, azon túl, hogy a sportoló a gyülekezet legjobb arcát mutatja a nyilvánosság felé, "jószoigálati nagykövetként" is értelmezhető az egyház és a Fidesz között. A focista ugyanis bensőséges barátságot ápol Orbán Viktorral; fontosabb meccseire jegyet küld neki, a miniszterelnök pedig tavaly személyesen járt közbe, hogy a csatár ismét szerepeljen a válogatottban. Orbán emellett beszélő viszonyt tart fenn az ATV elnökével is. Sőt értesüléseink szerint a politikus és az ugyancsak 1963-as születésű Rózsa István több mint két évtizede - ám nem a politikából - ismeri egymást, így kapcsolatukat már csak nemzedéki okokból is kulturált párbeszéd jellemzi.

Akárkivel beszélünk az egyházban, mindenki azt állítja, hogy a társadalmi elfogadottság növekedésével együtt politikai értelemben a gyülekezet is sokszínűbb lett. "Ma már nincs Fidesz-ellenesség a köreinkben, sőt pártállás tekintetében az egyház tagjai lefedik a társadalmat. A kormánnyal pedig több világnézeti kérdésben - magzatvédelem, az azonos neműek házasságának elítélése, a családok erősítése - egy hullámhosszon vagyunk" - mondja Morvay Péter. És ez vajon akár középtávon el fog-e vezetni odáig, hogy egy választás előtt a gyülekezet a Fidesz melletti szavazásra buzdít? - kérdezzük a gyülekezet egyik prominens személyiségétől. "Ha odáig fajul a helyzet, hogy a választás a Fidesz és a Jobbik közé szűkül, akkor az előbbi mellé kell állnunk. Úgy gondolom, ekkor Németh Sándor nyíltan oda fogja tenni magát" - lep meg a válasszal az illető.

Megnemtámadási szerződés

A Fidesszel kötött paktumot pedig leginkább az tudná cáfolni, ha a gyülekezet nem kapná meg a történelmi státuszt. Nos, úgy tudjuk, pontosan ez fog történni, ugyanis a kormánypártokban ilyen tartalmú új törvényjavaslat körvonalazódik. Ennek fő oka, hogy a 25 ezres limit olyan nagy múltú, ám hazánkban kicsiny egyházakat rekesztene ki a történelmi kategóriából, mint az ortodoxok, unitáriusok vagy metodisták - és persze a katolikus püspökök sem lelkesednek azért, hogy egy kalap alá kerüljenek nemszeretem gyülekezetekkel. Lukács Tamás és Vejkey Imre KDNP-s parlamenti képviselők így olyan feltételeket terveznek meghatározni, melyek alapján a Hit Gyülekezetét elismerik egyháznak, de - már ha lesz olyan - a történelmi jelzőt nem kapják meg.

Vannak, akik arra figyelmeztetnek: a felekezetet azért sem érdemes túlzott elismerésben részesíteni, mert lehet, hogy egygenerációs egyházként idővel lelépnek a történelem

színpadáról. Ma még nem tudni, hogy az alapító nemzedék távozása után a gyülekezet szétesik-e, avagy a maga joviális stílusával csudálatos módon értelmiségieket és egyszerű embereket egyként megszólítani képes Németh Sándor spirituális tekintélye - bírálói szerint: személyi kultusza - átörökökíthető-e másra.

A gyülekezet értékén kezelésére több elképzelés létezik. Az egyik szerint a történelmi kategóriába nem a taglétszám, hanem csak a százéves múlt alapján lehetne bekerülni. A másik javaslat szerint nem hoznának létre külön csoportot a történelmi egyházaknak, hanem az új feltételek - például húszéves múlt és ezerfős tagság - teljesítése alapján elismert felekezeteken belül a kormány kivel történelmi jogon, kivel csak intézményfenntartói alapon kötne megállapodást. Akárhogy lesz is, kormányzati informátorunk szerint nem kell tartani attól, hogy a kabinet elvtelen alkut köt a Hit Gyülekezetével. "A törvényt legfeljebb kölcsönös megnemtámadási szerződésként lehet értelmezni. Ugyanakkor erre az esetre is és mindkét fél szempontjából igaz a bibliai mondás: aki nincs ellenünk, az velünk van" - összegez forrásunk.

Pápábbak a pápánál

A pünkösdistá-karizmatikus irányzathoz tartozó Hit Gyülekezete teológiája alig különbözik a hagyományos protestáns egyházakétól, erkölcsi felfogásuk pedig "vasárnapi keresztényeket" megszégyenítően szigorú. Gyermekholokausztnak nevezik a magzatgyilkosságot, elítélik a pornográfiát, a válást, a kábítószer-használatot. Házasságtörés esetén felszólítják a vétkes felet, hogy térjen vissza a társához, vagy hagyja ott a gyülekezetet. "A feleség a férj segítőtársa, aki alárendeli magát a férj vezetésének. Feladata, hogy gyermekeket szüljön, gondoskodjon háza népéről és szeresse férjét" - olvassuk tanításukban.

Mindezek ellenére a balliberális értelmiség nem ókonzervatív alakok gyülekezetének tekinti őket, hanem szalonképes, sőt egyre "menőbb" szövetségesnek a jobboldal elleni küzdelemben. Nem úgy az Egyesült Államokban: ott az efféle egyházak a jobboldal meghatározó támogatói. Annak idején kis túlzással ők nyerték meg George W. Bushnak az elnökválasztást, de a világ legnépesebb katolikus országában, Brazíliában sem lehet már valaki elnök a szavazataik nélkül.

A Hit Gyülekezete a cionista jelzőt azzal érdemelte ki, hogy teológiai alapon - és kritikátlanul - támogatja a zsidó államot: eszerint Jézus második eljövételének feltétele a bibliai Izrael helyreállítása. "Ekkor a zsidóság el fogja ismerni Jézus Krisztust mint Messiást" - folytatódik tanításuk, ám erre a sokatmondó kitételre (szélső)jobboldali bírálóik és balliberális pártfogóik egyaránt süketek maradnak.

A „királycsináló” egyház – A Hit Gyülekezete

barikad.hu

2011, május 5 - 13:06

A Magyar Narancs legfrissebb száma hosszú interjút közölt Németh Sándorral, a Hit Gyülekezete vezető lelkészével, aki gyakorlatilag mindent elmondott arról a politikai folyamatról, amit régebben is sejthettünk.

Németh Sándor teljesen nyíltan beszél egyháza politikai kapcsolatairól, melyek számai egészen

a nyolcvanas évek végéig húzódnak. Németh egészen kötetlenül ecseteli, hogyan ismerkedett meg Orbán Viktorral a demokratikus ellenzék idején. Mint ismeretes, abból a tömörülésből nőtt ki magát a Szabad Kezdeményezések Hálózata, majd az SZDSZ. A liberálisok vezető politikusain kívül emblematikus alakok voltak még például Haraszi Miklós, vagy Konrád György.

A lelkész szerint 1994 után az ultraliberális SZDSZ igyekezett megszabadulni a Hit Gyülekezetétől, ami végül meg is történt. Németh egyáltalán nem fogja vissza magát, amikor kijelenti, „Úgy vélem, ha nem így viszonyultak volna a gyülekezethez, az SZDSZ talán még ma is parlamenti tényező lehetne.” Döbbenetes, hiszen nem kevesebbet állít, minthogy az ultraliberális és közismerten cionista gyökerekkel rendelkező párt mindössze azért kerülhetett a honi politikai süllyesztőbe, mivel a gyülekezet számára kegyvesztetté vált. Ám Németh Sándor tovább megy. A 2009 – 10 között lezajlott MDF agónia kapcsán egyértelművé teszi, hogy a Dávid Ibolya – Herényi Károly kártevő páros szintén kereste, részben meg is találta a gyülekezet kegyeit. A lehetséges trónörököszt meg is találták Bokros Lajos személyében, és Németh szerint ezért lehetséges, hogy az MDF a 2009-ben lezajlott EP választáson átlépte az áhított 5%-os küszöböt. A tulipánosok ezután körberajongták a Hit Gyülekezetét, ám szövetség nem kötött, furcsa módon éppen az akkor már teljesen széteső, Retkes Attila fémjelezte SZDSZ beavatkozása miatt. Az eredmény: az MDF sem tudta megtartani parlamenti pozícióját.

A folyamat tehát meglehetősen rémisztő: két, a nemzeti körökben nagyon is gyűlölt párt azért semmisült meg, mert a Hit Gyülekezete levette róluk a kezét. Ennél a pontnál akár hátra is dőlhetnénk, hiszen első pillantásra a gyülekezet igen jól cselekedett Magyarországgal, de természetesen a történetnek van folytatása is, ami teljesen összezilálja a szálakat. Emlékeztetés: Az első Orbán-kormánynak kifejezetten rossz viszonya volt a Hit Gyülekezetével, ami mára gyökeresen megváltozott. Ne feledjük: e rossz viszony (is) vezetett 2002-ben ahhoz, hogy a Fidesz, ha csak paraszt hajszállal is, de elveszítse a választásokat, az SZDSZ pedig 6%-os eredményével kormánytényező legyen.

Németh nem fejt ki, miért rossz a viszonyuk a szocialistákkal, csak gyanítható, a párt ateista világnézetű szavazóbázissal rendelkezik, akik semmiféle egyházzal való együttműködést nem néznek jó szemmel.

2010 tavaszán egyre többfelé mondogatták az emberek, hogy Orbán Viktor, sőt egyes kereszténydemokrata politikusok is megegyeztek Némethékkal. Különös trójai faló volt ez, de persze nem nélkülözte a politikai éleslátást. A Hit Gyülekezete tulajdonában van ugyanis a hírhedt ATV csatorna, mely a balliberális értelmiségiek gyűjtőhelye és szavazóbázisuk kedvenc tévéje. Valóban érdekes volt megfigyelni, ahogyan hétről – hétre egyre több fideszes politikus jelent meg a különféle beszélgető műsorokban, egyben még a politikai elfogultságáról híres Kálmán Olga műsorvezető is látványosan visszafogta magát.

Következtek az országgyűlési választások. Máig nem tudni, hogy egyes fővárosi szavazókörökbe miért jelentkezett át több száz, esetenként több ezer ember, mindössze egy választási botrányba torkolt az ügy, amit később elaltattak. Döbbenetes pillanat volt, amikor bemondták, hogy a kampánycsendet meghosszabbítják. Sokan gyanakodtak arra, a tömeges átjelentkezések mögött valójában a Hit Gyülekezete áll, amennyiben a Fidesz minden ingadozó kerületbe szavazókat vezényelt. A szekta híres az összetartásáról és a titkai megőrzéséről is.

A Mancs is kitér a jelen nagy kérdésére, megkaphatja-e a Hit Gyülekezete a történelmi egyház státuszt. Németh azzal hárítja el a kérdést, hogy ezt nem ők javasolták és különben is jól elvannak nélküle is, valahogy mégis kibújik a szög a zsákból, amikor kifejti, fideszes, sőt kereszténydemokrata politikusok keresték meg őket az ajánlattal. Nos, igen, ha tartozunk

valakinek, normális esetben mi visszük el az illetőnek a tartozást.

Az ügy pikantériája, hogy kormányzó pártjaink hagyományosan a nagy történelmi egyházakkal ápoltak jó kapcsolatokat. Többek közt a katolikus egyházal, akivel Németh szerint a viszonyuk most csupán „hűvös és távolságtartó”, ám a gyülekezet katolikus ellenessége közismert. Nem csupán a készülő új egyházi törvény, de az átértékelődő politikai kapcsolatok is sötét árnyékot vetnek a kormánykoalíció jövőjére. Ijesztő lehet számukra az a kérdés is, mi lesz, ha a Hit Gyülekezete őket is ejti? A gyülekezet ugyanis nemcsak politikai játszmákat úz, feltétel nélkül Izrael barát és szoros kulturális – karitatív kapcsolatot ápol magyarországi zsidó szervezetekkel. E lakáj barátság – félő – nem vezet jóra.

Mi mindenesetre szóltunk.

Csanádi Gábor Ferenc – barikad.hu

Narancs XXIII. évf. 18. szám(2011.05.05. - 2011-05-05

"A világ változott meg körülöttünk" - Németh Sándor, a Hit Gyülekezete vezető lelkésze

A negyedik legnépesebb és a leggyorsabban fejlődő magyar egyház, a Hit Gyülekezete évtizedek óta visszatérően a politikai csatározások kereszttüzebe kerül. Németh Sándorral a készülő egyházi törvényről, a közösségről és az azt érő támadásokról beszélgettünk.

Magyar Narancs: Azt írja Bartus László az Amerikai Magyar Népszavában megjelent cikkében, hogy míg az első Orbán-kormány vadul támadta önöket, most mintha kimondottan jóban lennének; lehet, hogy történelmi egyházzá válnak, és úgy sejti, nagy ára volt ennek a fordulatnak. Mi volt az ára?

Németh Sándor: Noha Orbán Viktort már a '80-as évekből, a demokratikus ellenzéki időkből ismerem, valóban volt egy körülbelül 1994-től kezdődő, 2000-ig tartó konfliktusunk a Fidesszel a gyülekezet SZDSZ-pártisága miatt - miközben az SZDSZ holdudvarából éppen ebben az

időben próbált kiszorítani minket az akkori vezetés, végül is eredményesen. A két szervezet között éles törésre ugyan nem került sor, de egyre inkább nemkívánatos személynek kezdtük érezni magunkat. Szerintem ennek döntő szerepe volt abban is, hogy Hack Péter kiszállt a pártpolitikából. Egyes vezetők úgy gondolták, hogy nélkülünk a párt társadalmi támogatottsága növekedni fog. Számításuk nem vált be. Úgy vélem, ha nem így viszonyultak volna a gyülekezethez, az SZDSZ talán még ma is parlamenti tényező lehetne. Ez időben a leghevesebb támadások nem jobbról, hanem a balliberális oldalról értek minket. Akkoriban a gyülekezet belső problémákkal is küszködött; erre épült Bartus Fesz van című könyve, amely nagy sajtótámogatást kapott. Ezt követték a Fidesz-kormány alatt elindított, szinte folyamatos hatósági vizsgálatok, APEH, ÁSZ stb. Most utólag úgy tűnik nekem, hogy bizonyos balliberális körök a jobboldallal akartak megveretni bennünket. A gyülekezet azóta sem változtatta meg az értékrendjét, de a világ jelentős mértékben megváltozott körülöttünk. Egyébként a pártpolitikában közvetlenül nem vettünk részt, elsősorban a kopogtatócédulák gyűjtésében, illetve kampányokban, akciókban segítettünk.

MN: Bartus szerint egy évtizeddel később az MDF-et is elárulták.

NS: Az MDF-fel a 2009-es EP-választások előtt kerültünk kapcsolatba, elsősorban Somogyi Zoltánék által. 'k tájékoztattak bennünket, hogy a párt meghatározó vezetői olyan modern középpártban gondolkodnak, amely neokonzervatív erkölcsi értékeket is képviselne. Kiderült, hogy a vezetés mélyreható változásokat tervez, és Bokros Lajos úrnak jelentős szerepet szánnak. Akkoriban a balliberális és kormányoldalon komoly vezetési válság is kialakult. Bokros személye népszerű volt köreinkben, úgy láttuk, szakértelmére, tapasztalatára nagy szüksége lenne az országnak. Az EU-választáson elsősorban ezért támogattuk a pártot, tagságunk jelentős része az MDF listájára szavazott. A választások után a belső problémák, viták, veszekedések megakadályozták a párt modernizálását. A parlamenti választások előtt is voltak ugyan egyeztetések, megbeszélések közöttünk, de megállapodás nem született. Az SZDSZ akkori képviselői is kértek bennünket, hogy ne állapodjunk meg az MDF-fel, amíg ők nem egyeznek meg velük. Az MSZP és a Fidesz vezetői is ellenérdekeltek voltak az MDF sikerében, mindkét oldal ezt ismertette velünk. Ennek ellenére benső meggyőződésünk vezetett, mikor végül elálltunk az együttműködéstől. Ennek fő oka az volt, hogy az MDF-et nem láttuk egységes, hatékonyan politizálni képes pártnak. Tehát semmiféle összeesküvésről, hátba szúrásról nincs szó, nem rúgtunk fel semmiféle megállapodást, mert ilyesmi létre sem jött.

MN: Komoly konfliktusforrás lehetett az SZDSZ-szimpatíán kívül az is, hogy a Fidesz-KDNP szövetségesének számító katolikus egyházzal meglehetősen ellenséges viszonyban voltak mint a legerősebb nem "történelmi" keresztény egyház. Ezért volt gyanús némelyeknek, hogy a gyülekezet ennek ellenére is "esélyese" a történelmi egyházi besorolásnak.

NS: Nem mi kezdeményeztük a hatályos egyházi törvény módosítását, ha rajtunk múlna, a régi egyházi törvény fennmaradhatna, különösebb indokát nem látom a változtatásnak. A törvény előkészítői arra hivatkoznak, hogy sokan visszaélnék egyházi státuszukkal. Valószínűleg akad példa ilyesmire, de az efféle csoportok visszaéléseinek súlya más szférákhoz hasonlítva elenyésző. Politikai státuszukkal például többen éltek vissza önző anyagi haszonszerzés céljából. A törvényhozó hatalomnak természetesen jogában áll törvényeket hozni. A Fidesz-KDNP ezzel kapcsolatos szándékát már ellenzékben is nyilvánvalóvá tette. Erről minket is tájékoztattak, és meghallgatták a véleményünket. Nem lobbiztunk a "történelmi" státuszért, ezt a lehetőséget először ők vetették fel. Kétségtől az a célunk, hogy ha már ezt a változást megszavazza a parlament, akkor egyházunk az első kategóriába kerülhessen. A gyülekezet tagsága is ennek az alapérdekünknak a képviselését várja el tőlünk, ugyanis komoly társadalmi szerepet vállaló egyház vagyunk, oktatási intézményeket tartunk fenn, országos, sőt nemzetközi szociális, karitatív szervezeteink vannak. Szerintem normális, józan politikai megfontolás, nem pedig valamiféle homályos, sötét paktum, aljas árulás magyarázza, hogy a nevünk szóba került a történelmi egyházi státusz várományosai között. Információim szerint az egyházak társadalmi beágyazottságát és intézményfenntartó képességeit előzetesen felmérte a kormány. Ami pedig a katolikus egyházhoz fűződő kapcsolatunkat illeti, az a közelmúltig valóban feszült volt - most inkább hűvösnek, távolságtartónak mondható, valamelyes enyhülés jelei mutatkoznak. A protestáns egyházakkal is javult a kapcsolatunk. Normális kapcsolatunk van a baptistákkal, pünködistákkal; a Mazsihisszel mindig rendezett volt a kapcsolatunk, és más zsidó irányzatokkal is. Számos közös rendezvényt szerveztünk, oktatási és más területeken is együttműködünk.

MN: Miért csak hűvös a tradicionális egyházakhoz fűződő viszonyuk? Mindezek alapján kiváló is lehetne.

NS: Lehetséges, hogy egyes egyházi vezetők nem örülnek a Hit Gyülekezete létezésének, de tudok olyan kisebb létszámú egyházzal is, amely elvakult gyűlölettel viszonyul hozzánk, és mindent megtesz, hogy kinyírjon bennünket. Egyébként tudomásul kell venni azt a világjelenséget, hogy egyre több ember a tradicionális egyházaktól függetlenül, nem a hagyományos módon kívánja hitét gyakorolni; és ezen új közösségek között egymással sem mindig felhőtlen a kapcsolat. Gyülekezetünk tevékenysége iránt egyre növekvő társadalmi igény tapasztalható. Reménykedem abban, hogy az új egyházi törvény a vallási kisebbségek érdekeit is megszemenőkéig figyelembe fogja venni. A szabályozási koncepcióval kapcsolatban zajló egyeztetés során mi a törvény előkészítőit arról kívánjuk meggyőzni, hogy a társadalmat integráló, és ne szétszakító, ne diszkriminatív vagy hierarchizáló törvényt alkosson. Ezért visszautasítjuk, hogy egyesek a törvény-előkészítésben való pusztán részvételünket már a vallásszabadság elárulásának állítják be. Ha a demokratikus normáknak megfelelő egyházi törvény születik, akkor a Hit Gyülekezetének nincs félnivalója a jövőt illetően.

MN: Tehát attól sem kell tartani, hogy az önök tulajdonában álló ATV jelenlegi irányát bármi is fenyegetné?

NS: Az ATV tulajdonosi köre nem csupán a Hit Gyülekezetéhez közel állókból tevődik össze; de személyem valóban élvezi a teljes tulajdonosi kör bizalmát. Nincs tudomásom olyan politikai nyomásgyakorlásról vagy zsarolásról, amely az ATV függetlenségét veszélyeztetni. A tévé finanszírozása nem könnyű feladat. A csatorna politikai beállítottságát elsősorban a menedzsment, a műsorvezetők és a szerkesztők határozzák meg, akik autonóm döntéshozók, a tulajdonosi kör részéről semmi nem fenyegeti a szuverenitásukat. Vallási, erkölcsi kérdésekben valóban nem liberális, hanem kimondottan konzervatív ember vagyok. Például nem vagyok híve az abortusznak, ahogy a melegházasságnak sem, de nem is kívánok ezekkel szemben erőszakosan fellépni, vagy saját erkölcsi felfogásomat ráerőltetni másokra, akár az ATV-re. Az ATV ellenzéki televízió marad, a tulajdonosi kör elvárása a menedzsmenttel szemben az, hogy helyes szakmai döntéseket hozzon, hatékonyan gazdálkodjon, a bevétele több legyen, mint a kiadásai, és a televízió műsorai nézettek legyenek.

MN: A 80-as években a gyülekezet tagjai és vezetői az Állami Egyházügyi Hivatal különleges érdeklődésére tarthattak számot. Ilyen múlttal nem kéne még erőteljesebben fellépni az állam egyházakat hierarchizálni szándékozó törekvéseivel szemben? Ráadásul a hierarchizálás alapja részben a történelmi múlt volna, tehát a vallási megújulási mozgalmak diszkriminációja a tradicionális egyházakkal szemben. Ezt - saját státuszuktól függetlenül - elfogadhatónak tartanák?

NS: Egyelőre még csak elképzeléseket ismerünk, melyek szerint négy alapvető kritériumhoz kötnék a történelmi egyházaként való besorolást: primer tevékenysége hitéleti jellegű legyen, országos intézményrendszerrel és legalább huszonötezer taggal rendelkezzen vagy százéves múlttal. Ha a huszonötezer fős tagság és a százéves múlt egyaránt feltétel lesz, akkor ezeknek csak a katolikusok, a reformátusok és az evangélikusok felelnének meg, és például a Mazsihisz is elveszítené történelmi státuszát. A "történelmi egyház" mint jogi kategória számunkra aggályos: például a sámánizmus még régebbi, mint a kereszténység, és szorosan kötődik a magyar nép történetéhez. Szerintem az egyház kifejezésen nem intézményeket, templomokat vagy a múltban élt embereket, hanem elsősorban élő emberek összességét kell érteni, és a törvényeknek az ő jogait és kötelességeiket kell tartalmazniuk. A jelenlegi vallási piacot nehéz átlátni, és megállapítani, hogy egyházaként hitgyakorlás vagy pusztán pénzszerzés céljából hoztak-e létre és jegyeztettek be közösségeket. A kilencvenes évek szektakampányaiban mindig a Hit Gyülekezete volt az első számú célpont, holott a mi elsődleges, lényegi tevékenységünk mindig is spirituális jellegű, a hitélet volt. Emellett eredményesen is gazdálkodtunk, ezért tudott az egyház intézményeket alapítani és fenntartani. Nem érdekünk, hogy olyan kusza, átláthatatlan helyzet maradjon fenn, amelyben össze lehet mosni az egyházi törvénnyel visszaélő csoportokat azokkal, amelyek tényleg hitéleti célból

jöttek létre. Körültekintő és a demokratikus normákat nem sértő szabályozás indokolt lehet. A törvénytervezet szövege még nem ismert; szerintem az egyházak törvény előtti egyenlőségének alapján kellene elkészülnie a törvénynek, és csak a közfeladatok ellátása, a tényleges társadalmi szerep szempontjából szabadna különbséget tenni az egyes egyháznak minősített közösségek között. Az egyházi státusz kritériumait be nem töltő közösségek számára pedig lehetőséget kell biztosítani arra, hogy növekedésük, fejlődésük során egyházzá válhassanak. Ha erre nem biztosítanak lehetőséget, akkor valóban vallási "kaszttrendszer" alapjává lenne az új törvény, amit mi ellenzünk. De ismételten hangsúlyozni szeretném, hogy nem ismerjük, nem láttuk, nem olvastuk az új egyházi törvényt.

MN: Azt mondta az előbb, igazságos szabályozás esetén nem kell félniük a jövőtől. A gyülekezet egy ideig dinamikusan növekedett. Mostanában mi a helyzet? Mekkora most a gyülekezet, mely régiókban, társadalmi csoportokban erősek igazán?

NS: A fejlődésnek mindig más-más szakaszai vannak. Voltak olyan időszakok, amikor a létszámbeli növekedés látványosabb volt; aztán amikor az intézményesülésre tettük a hangsúlyt, akkor nyilvánvalóan a belső építkezés került előtérbe. Az erős intézményrendszer kialakítása rengeteg energiánkat emésztette fel, ráadásul belső feszültségeket is eredményezett, mert az intézményesülés ellenzői azt hangoztatták, hogy ezzel elveszítjük az autentikusságunkat. Ez régi dilemma és veszélyforrás, amely már az ószövetségi Izrael történetét is kísérte, majd az őskeresztényeket is és minden reformmozgalmat. Szerintem a probléma nem az intézmények létesítéséből fakad, hanem amikor ezek elidegenülnek céljuktól, és működésük nem eszköz lesz, hanem öncélúvá válik. Elhamarkodott emiatt ítélni fölöttünk; ahogy Jézus mondta: "gyümölcseiről lehet megismerni a fát", az intézményeket pedig arról, betöltik-e rendeltetésüket, vagyis szolgálják-e az egyház eredeti és elsődleges céljait. A Hit Gyülekezete fennállásának kezdete óta folyamatosan növekszik és erősödik - váltakozó ütemben. Ma az ország legnagyobb városaiban az istentiszteletek látogatottsága tekintetében a második-harmadik helyen állunk. A tradicionális egyházaknál a passzív tagság száma nagyobb - ők azok, akik csak egyes kitüntetett ünnepi alkalmakon járnak templomba, és az életük fordulópontjain nyújtott egyházi szolgáltatásokat veszik igénybe, továbbá az egy százalékot is valószínűleg az egyházuknak adják oda. A Hit Gyülekezete passzív tagsága nyilván kisebb, tagjainak számához képest arányaiban nagyobb az aktív tagsága - bár az elmúlt években körülöttünk is kialakult egy erős szimpatizáns réteg. Az aktív tagságunkba mi is beleszámítjuk a gyermekeket, reméljük, a törvény is ennek alapján határozza meg a létszámküszöböt.

MN: Milyen a mostani viszonyuk a Fidesszel?

NS: A 2010-es választások óta nem támadták a gyülekezetet, ahogy már az ezredforduló óta

sem. Elsősorban szakmai alapon áll a kapcsolatunk a Fidesszel és a kormánnyal. Három fő területen vannak rendszeres tárgyalásaink és együttműködés: vallási, szociális és karitatív kérdésekben. Ezenkívül a Fidesz-vezetésű önkormányzatokkal is korrekt és konstruktív a kapcsolatunk. A Fidesz és a gyülekezet kapcsolatát az egyházi törvény mellett az új oktatási törvény is befolyásolni fogja, hiszen iskolafenntartó egyház vagyunk. Volt rá példa, hogy megkeresték a gyülekezetet egyes települési önkormányzatok, hogy vegyünk át iskolákat; de mi ebben a tekintetben nagyon tartózkodóak vagyunk. Szerintünk egy egyház annyit vállaljon, amennyit a belső adottságai lehetővé tesznek, vagyis nem akarjuk "lenyúlni" az önkormányzati iskolákat, és evangelizációs eszköznek használni őket.

MN: A honi szélsőjobboldal célkeresztjébe projudaizmusuk, cionizmusuk miatt kerültek. Hogy viselik?

NS: Izrael támogatását, a delegitimálását célzó kísérletek elleni fellépést hangsúlyozottan fontos feladatunknak tekintjük a jövőben is. Izraelben található azok a szentírási helyek, amelyek a Biblia történelmi hitelességét alátámasztják. A zsidó állam tudja legjobban biztosítani ezek védelmét és látogathatóságát mindenki számára. A Közel-Keleten a zsidóság és a kereszténység sorsa közös, egyaránt fenyegeti őket az iszlamizmus. Az elmúlt évtizedekben nagyon sok keresztényt öltek meg közel-keleti országokban, napjainkban pedig Egyiptomból menekülnek a keresztények. A zsidó-keresztény kinyilatkoztatás védelme kötelességük a keresztény egyházaknak is. Ezért össze kell fogni Izraellel, támogatni kell, és ezt is fogjuk tenni országos és nemzetközi szinten egyaránt.

MN: Azért nem általában az iszlámról van szó, békés, jámbor muszlimok is élnek százmilliószámra. Nem vádolják néha önöket iszlamofób általánosítással?

NS: Nem vitatom, hogy vannak békésebb muszlimok, én az egyre nagyobb teret hódító, népszerűbb és fenyegetőbb fundamentalista iszlám terrorizmusról és iszlamizációról beszélek. Itt Pesten lehet iszlamofóbiával vádaskodni, de annak a pár napja Etiópiában megölt misszionáriusnak és a kis híján szintén halálra vert terhes feleségének már kevésbé lenne - ha még lehetne - kedvük ilyesmit mondogatni. A Közel-Keleten élő, rettegő keresztény tömegekről nem is beszélve. Szaúd-Arábiában a bibliaolvasást, a keresztény hitgyakorlást törvény bünteti. Libanonban pár évtizede még keresztény többség volt, ma a kereszténygyűlölő Hezbollah tör hatalomra. A Közel-Keleten egyetlen országban nőtt a keresztények száma, s ezt Izraelnek hívják. Úgy tűnik, a legpesszimistább forgatókönyvek érvényesülnek az "arab tavasz" tekintetében. Nagyon örülnék, ha a közel-keleti országokban működőképes demokráciák jönnének létre. A vádaskodókról pedig csak annyit: egy meghasonlott civilizációban élünk, amelyben többen annyira utálják saját spirituális és kulturális gyökereiket, hogy képesek minden

konfliktushelyzetben a zsidó-keresztény kinyilatkoztatás halálos ellenségei mellé állni.

Vári György